

Sygn. akt I Ca 18/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 lutego 2013 r.

Sąd Okręgowy w Elblągu I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Ewa Pietraszewska

Sędziowie: SO Aleksandra Ratkowska

SO Dorota Twardowska /spr./

Protokolant: st. sekr. sąd. Danuta Gołębiewska

po rozpoznaniu w dniu 13 lutego 2013 r. w Elblągu

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) (Luxembourg) Spółki Akcyjnej w Luksemburgu

przeciwko A. C. i R. C.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanej A. C.

od wyroku Sądu Rejonowego w Elblągu

z dnia 18 września 2012 r., sygn. akt I C 944/12

1. zmienia zaskarżony wyrok w punktach I i II (pierwszym i drugim) w stosunku do pozwanej A. C. i powództwo wobec niej oddala;
2. zasądza od powoda (...) (Luxembourg) Spółki Akcyjnej w Luksemburgu na rzecz pozwanej A. C. kwotę 1.817 zł (jeden tysiąc osiemset siedemnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu za drugą instancję;
3. nakazuje ściągnąć od powoda na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Elblągu kwotę 1.584 zł (jeden tysiąc pięćset osiemdziesiąt cztery złote) tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych.

Sygn. akt I Ca 18/13

UZASADNIENIE :

Wyrokiem (zaocznym wobec pozwanego R. C.) z dnia 18 września 2012 r. Sąd Rejonowy w Elblągu zasądził od pozwanych A. C. i R. C. solidarnie na rzecz powoda (...) (Luxembourg) Spółki Akcyjnej z (...) w Luksemburgu kwotę 31.665 zł 20 gr z ustawowymi odsetkami od dnia 14 listopada 2011 r. oraz kwotę 3.984 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, przy czym wyrokowi jako zaocznemu wobec pozwanego R. C. nadał rygor natychmiastowej wykonalności odnośnie tego pozwanego.

Wyrok zaoczny w stosunku do pozwanego R. C. uprawomocnił się.

W uzasadnieniu rozstrzygnięcia wskazano, że pozwani A. C. i R. C. zawarli z (...) Bankiem Spółką Akcyjną w G. umowę kredytu na okres od dnia 30 września 1999 r. do dnia 30 września 2003 r. na zakup urządzenia R. w kwocie 6.784 zł 18 gr. (...) Bank Spółka Akcyjna w G. (następca prawny (...) Bank Spółki Akcyjnej w G.) i powód dokonali w dniu 26 września 2008 r. cesji wierzytelności z umowy kredytowej, dochodzonej obecnie pozwem. Sąd wskazał, że niesporne były ustalone okoliczności i wysokość dochodzonego zadłużenia, na które składały się kwota 5.735 zł 39 gr niespłaconego kapitału oraz kwota 25.929 zł 81 gr naliczona tytułem odsetek, a pozwana nie kwestionowała zasadności roszczenia, powołując się jedynie na trudną sytuację materialną i rodzinną. Wobec tego powództwo uwzględniono z powołaniem na dyspozycję art. 509 k.c. oraz art. 481 k.c. w zw. z art. 359 § 2 k.c. co do odsetek od dnia wniesienia pozwu. Jako podstawę orzeczenia o kosztach procesu powołano art. 98 § 1 k.p.c. i przepisy normujące wysokość opłat za czynności radców prawnych.

W apelacji od powyższego wyroku pozwana A. C. zaskarżyła wyrok w całości, zarzucając błąd w ustaleniach faktycznych mających wpływ na treść orzeczenia polegający na przyjęciu, że powodowi służy wierzytelność względem pozwanej; obrażę prawa materialnego art. 509 k.c. i art. 92 c ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe poprzez uznanie, że doszło do skutecznego przeniesienia wierzytelności na rzecz powoda i powód ma legitymację procesową czynną oraz błąd w ustaleniach faktycznych mający wpływ na treść orzeczenia polegający na przyjęciu, że wierzytelność powoda jest wymagalna. W uzasadnieniu apelacji przedstawiono wywody co do naruszenia art. 92 c ustawy Prawo Bankowe oraz podniesiono zarzut przedawnienia roszczenia, wskazując na 3 – letni termin przedawnienia jako związanego z prowadzeniem działalności gospodarczej przez bank oraz wymagalność wierzytelności blisko 10 lat wstecz.

W odpowiedzi na apelację powód (...) (Luxembourg) Spółka Akcyjna z (...) w Luksemburgu wniosła o jej oddalenie, kwestionując wywody skarżącej co do naruszenia przepisu art. 92 c ustawy Prawo bankowe oraz powołując się na brak zaprzeczenia istnieniu wierzytelności przez pozwaną i ugodę w sprawie spłaty zadłużenia zawartą z pozwanym R. C. w dniu 09 lutego 2010 r. Do pisma dołączono odpisy pisma pozwanej kierowanego do powoda z dnia 04 maja 2009 r. oraz powołanej ugody.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja podlegała uwzględnieniu wobec zasadności zarzutu przedawnienia podniesionego w postępowaniu apelacyjnym.

Z przedstawionego do akt odpisu umowy kredytowej wynika, że kredytu udzielono na okres do dnia 30 września 1999 r. do dnia 30 września 2003 r., a zatem najpóźniej z tym dniem roszczenie banku o zwrot kwoty niespłaconego kredytu wraz z odsetkami umownymi za okres kredytowania stało się wymagalne. Niewątpliwie dochodzona wierzytelność związana jest z działalnością bankową kredytodawcy, a zatem wynika z prowadzonej przez bank działalności gospodarczej. Charakteru wierzytelności nie zmienia fakt dalszego jej zbycia na rzecz powoda jako podmiotu również prowadzącego działalność gospodarczą poprzez nabywanie i dochodzenie wierzytelności od innych podmiotów. Tym samym zasadne jest twierdzenie skarżącej, że na podstawie art. 118 k.c. w zw. z art. 120 k.c. zastosowanie ma 3 – letni termin przedawnienia, liczony od dnia, w którym roszczenie o zwrot kredytu stało się wymagalne, a który ubiegł najpóźniej z dniem 30 września 2006 r. Pozew złożono w dniu 16 listopada 2011 r., a więc po upływie terminu przedawnienia. Jednocześnie powód w odpowiedzi na apelację nie powołuje się na inne okoliczności mające świadczyć o przerwaniu biegu przedawnienia (art. 123 – 124 k.c.) poza faktem zawarcia ugody co do spłaty zadłużenia z pozwanym R. C. w dniu 09 lutego 2010 r. oraz pismem pozwanej A. C. skierowanym do powoda w dniu 04 maja 2009 r.

Co do faktu uznania roszczenia przez pozwanego R. C. w ugodzie zawartej z powodem w dniu 09 lutego 2010 r., to wobec dyspozycji art. 371 i 372 k.c. pozostaje ono bez wpływu na sytuację pozwanej jako współdłużniczki solidarnej, która nie dokonała tej czynności z wierzycielem. Przepis art. 371 k.c. wyraża bowiem zasadę, że w czasie trwania stosunku obligacyjnego dłużnik solidarny nie może swoim działaniem lub zaniechaniem pogorszyć sytuacji prawnej pozostałych współdłużników, a skutkiem zachowań zabronionych przez art. 371 k.c., jest to, że wywołują one wpływ wyłącznie na sytuację prawną tego dłużnika, który zachowań tych dokonał, natomiast nie zmieniają położenia

prawnego pozostałych współdłużników. Ujemne konsekwencje zachowania dłużnika dotyczą tylko jego, nie dotyczą natomiast pozostałych współdłużników. Stąd wskazuje się na ograniczoną skuteczność zachowań wskazanych w art. 371 k.c., bowiem wpływają one tylko na położenie dłużnika, który ich dokonał. Dlatego przyjmuje się, że współdłużnicy odpowiadają wyłącznie w takim zakresie, w jakim odpowiedzialiby, gdyby zachowanie dłużnika, prowadzące do pogorszenia ich położenia prawnego, nie nastąpiło. W konsekwencji np. uznanie długu przez jednego z dłużników jest skuteczne wyłącznie w stosunku do dłużnika, który uznania dokonał, a nie w stosunku do pozostałych współdłużników. Kontynuacją tej zasady polegającej na ograniczeniu skutków czynności dokonanych przez wierzyciela na rzecz jednego dłużnika, a pogarszających położenie prawne tego dłużnika do jego osoby – z wykluczeniem ujemnego wpływu na innych dłużników jest regulacja art. 372 k.c., zgodnie z którym przerwanie lub zawieszenie biegu przedawnienia w stosunku do jednego z dłużników solidarnych nie ma skutku względem współdłużników. Zatem w sytuacji, gdy w stosunku do jednego (niektórych) z dłużników solidarnych bieg przedawnienia zostanie przerwany lub zawieszony, a w stosunku do pozostałych współdłużników upłyne termin przedawnienia, wówczas w razie podniesienia przez współdłużników zarzutu przedawnienia wierzyciel nie będzie mógł od nich skutecznie dochodzić roszczenia. Sytuacja taka wystąpiła w niniejszym stanie faktycznym, a zatem zawarcie przez współdłużnika solidarnego R. C. ugody z wierzycielem w dniu 09 lutego 2010 r. nie mogło pogorszyć sytuacji pozwanej A. C. jako współdłużniczki, nie przerwało biegu terminu przedawnienia co do pozwanej i skutecznie powołała się na zarzut przedawnienia.

Z kolei nie doszło także do przerwania biegu terminu przedawnienia wskutek własnej czynności pozwanej A. C., bowiem nie stanowi uznania roszczenia treść powoływanego przez powoda pisma z dnia 04 maja 2009 r. kierowanego przez pozwaną do powoda. W piśmie tym – poza wskazaniem przez pozwaną, że podpisała umowę kredytową i opisem jej sytuacji majątkowej i osobistej – nie ma żadnych elementów wskazujących na deklarację spłaty zobowiązania. Przeciwnie pozwana opisując szczegółowo swoją sytuację, wskazuje na brak woli i możliwości uregulowania zadłużenia. W tym przypadku nie ma podstaw, aby z treści pisma pozwanej wywodzić, że miało miejsce uznanie długu, czy choćby uznanie niewłaściwe. Wprawdzie w doktrynie odróżnia się uznanie właściwe od uznania niewłaściwego, wskazując, że pierwsza forma uznania stanowi nieuregulowaną odrębną umowę ustalającą, co do zasady i zakresu, istnienie albo nieistnienie jakiegoś stosunku prawnego, uznanie niewłaściwe zaś jest określane jako przyznanie przez dłużnika wobec wierzyciela istnienia długu. Uznanie roszczenia definiuje się jako każdy przypadek wyraźnego oświadczenia woli lub też innego jednoznacznego zachowania się dłużnika wobec wierzyciela, z którego wynika, że dłużnik uważa roszczenie za istniejące. To jednak nawet przy tak liberalnym podejściu do dyskusyjnego zagadnienia uznania niewłaściwego wskazuje się, że musi to być zachowanie dłużnika, które oceniane według powszechnie przyjętych reguł znaczeniowych, powinno uzasadniać oczekiwanie wierzyciela na dobrowolne spełnienie świadczenia. Takiej treści oświadczenia pozwanej nie można wyinterpretować z powołanego pisma, a zatem brak podstaw do przyjęcia, iż miało miejsce przerwanie biegu przedawnienia przez uznanie roszczenia przez pozwaną. Nie zaistniały więc okoliczności przewidziane w art. 123 k.c., uzasadniające przyjęcie biegu przedawnienia na nowo od czynności wskazywanych przez powoda.

Skuteczność podniesionego w apelacji zarzutu przedawnienia czyniła zbędnym rozważania co do drugiego z podniesionych w apelacji zarzutów naruszenia art. 92 c ustawy Prawo bankowe. Jednocześnie wraz z przedawnieniem się świadczenia głównego przedawnieniu uległy świadczenia uboczne i na podstawie art. 117 § 2 k.c. pozwana mogła skutecznie uchylić się od zaspokojenia dochodzonego roszczenia.

Z przedstawionych przyczyn Sąd Okręgowy na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok w stosunku do pozwanej A. C. i oddalił powództwo wobec tej pozwanej.

O kosztach procesu za drugą instancję orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. oraz § 12 ust. 1 pkt 1 w zw. z § 6 pkt 5 i § 2 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. Nr 163 poz.1348 ze zm.), przyjmując 75 % stawki minimalnej wobec zgłoszenia pełnomocnika pozwanej w postępowaniu w drugiej instancji.